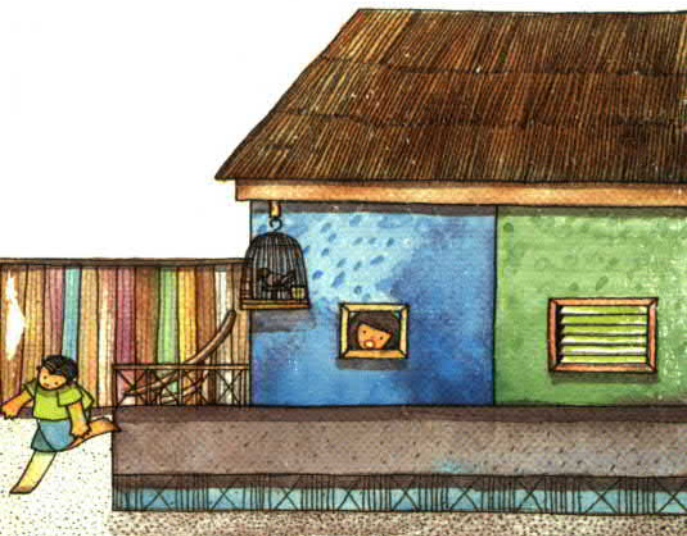


หนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓-๕



กระทรวงศึกษาธิการ

ปลูกผักสวนครัวหัวใจซึบซาบ



หนังสืออ่านเพิ่มเติม
กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ
ชุดงานเกษตร

เรื่อง ปูปลูกผักสวนครัวหัวใจขึ้นบาน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ - ๔



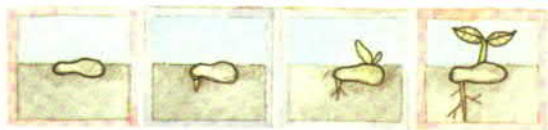
กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ

พิมพ์ครั้งที่สอง พ.ศ. ๒๕๓๕

จำนวน ๓,๐๐๐ เล่ม

ราคา ๒๒.๐๐ บาท

ปลูกผักสวนครัวหัวใจชั้นบาน



คำนำ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินโครงการผลิตหนังสืออ่านเพิ่มเติมเสริมการเรียนรู้ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ เพื่อให้นักเรียนมีหนังสือสำหรับศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

หนังสืออ่านเพิ่มเติมเล่มนี้เป็นเล่มหนึ่งในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชุดงานเกษตร สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓-๔ มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการเพาะปลูกพืชผักสวนครัวชนิดต่าง ๆ กรมวิชาการใคร่เสนอแนะว่าหลังจากที่ได้จัดกิจกรรมแล้ว ควรชักชวนให้นักเรียนอ่านหนังสือเล่มนี้ประกอบ หรือนำเรื่องราวที่นักเรียนจำได้จากเรื่องที่อ่านไปทดลองปฏิบัติ เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานในการที่จะใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และเกิดทัศนคติที่ดีต่อการทำงานด้านการเกษตร

กรมวิชาการขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนในการจัดทำไว้ ณ โอกาสนี้

(นายประโมทย์ ไชยกิจ)

รองอธิบดี รักษาราชการแทน

อธิบดีกรมวิชาการ

๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๗

สารบัญ

ความสุขในบ้าน	๑
ผักสวนครัว	๕
แปลงผักของกานต์	๑๐
แก้วตาปลูกผัก	๒๔
ค้างถั่วพูและบวบ	๓๐
สวนครัวลอยฟ้า	๓๖
ปลูกผักสวนครัวหัวใจขึ้นบาน	๔๒





ความสุขในบ้าน

"กานต์ เดินดูอะไรอยู่ลูก ได้เวลากินข้าวแล้ว ทุกคนกำลังรอลูกอยู่นะจ๊ะ"

แม่ร้องเรียกกานต์ซึ่งกำลังเดินเล่นอยู่หน้าบ้าน ทำท่าทางเหมือนกำลังคิดถึงอะไรบางอย่าง

"ครับแม่" กานต์ขานรับ แล้วรีบเดินกลับขึ้นบ้านทันที

ที่โต๊ะอาหาร มี ปู่ ย่า พ่อ แม่ และแก้วตาน้องสาวของกานต์กำลังนั่งรอกานต์อยู่ เพื่อที่จะรับประทานอาหาร ครอบครัวของกานต์มักจะรับประทานอาหารพร้อมกันเสมอในมือเย็น

กานต์รีบล้างมือและเข้ามานั่งร่วมโต๊ะอาหาร พร้อมกับกล่าวคำขอโทษที่ทำให้ทุกคนต้องรอ ขณะที่กำลังรับประทานอาหาร กานต์พูดขึ้นว่า

"วันนี้ผมเรียนวิชางานเกษตรที่โรงเรียน ครูสอนเรื่องการปลูกผักสวนครัวและประโยชน์ที่ได้จากการปลูกผักสวนครัวชนิดต่าง ๆ ผมคิดว่าบ้านเราก็น่าจะมีที่ว่างพอจะปลูกผักสวนครัวได้นะครับ ไม่ทราบว่าใครเห็นด้วยหรือไม่" กานต์หันมาถามความเห็นของสมาชิกในครอบครัว

"ดีค่ะ แก้วก็เรียนวิชางานเกษตรด้วยเหมือนกัน ตอนนี้แก้วกับเพื่อน ๆ ก็ช่วยกันปลูกผักบุ้งอื่นที่โรงเรียน เราช่วยกันรดน้ำทุกวัน

เลยคะ ถ้าพี่กานต์จะปลูกผักสวนครัวที่บ้าน แก้วจะช่วยรดน้ำและ
พรวนดินให้คะ”

แก้วตาอาสาอย่างเต็มใจ ที่จะช่วยกานต์ในการทำสวนครัว
ที่บ้าน

แม่นั่งฟังกานต์และแก้วตาพูดคุยกัน รู้สึกดีใจที่เห็นลูกๆ คิดจะ
ทำในสิ่งที่มีประโยชน์สมควรสนับสนุน จึงเอ่ยขึ้นว่า

“ดีเหมือนกันนะจ๊ะลูก เพราะเต๋ยวันนี้ผักก็มีราคาแพงและ
ยังมีสารเคมีฆ่าแมลงด้วย เวลาแม่จะใช้ทำอาหารต้องล้างน้ำหลายครั้ง
ถ้าเราปลูกผักเองก็จะได้แน่ใจในความปลอดภัย”

“ยังช่วยแม่ประหยัดค่าอาหารได้อีกด้วย” พ่อพูดเสริมขึ้น
อย่างรู้ใจแม่

“ปู่กับย่าก็จะคอยดูแลให้ เวลาหลานไปโรงเรียน จะได้ออก
กำลังกายบ้าง ร่างกายจะได้แข็งแรงขึ้น” ปู่พูดขึ้นบ้าง

“กานต์คิดว่าจะปลูกอะไรบ้างล่ะหลาน” ย่าถามกานต์อย่าง
สนใจ



กานต์นั่งคิดอยู่สักครู่ก็ตอบย่ำว่า

“ยังไม่ทราบเลยครับ เมื่อก็ยมเดินดูรอบ ๆ บ้าน กำลังคิด
อยู่ว่าจะปลุกผักสวนครัวได้ที่ไหนบ้าง”

“กินข้าวอิ่มแล้วเราไปดูกันอีกทีก็แล้วกันนะ” พ่อแนะนำ

“ครับ” กานต์รับคำ และหันไปพูดกับปู่ว่า

“คุณปู่ครับ เดี๋ยวผมเชิญคุณปู่ไปด้วยนะครับ จะได้ช่วย
แนะนำผมอีกคน”

“ตกลงหลาน” ปู่พยักหน้ารับคำชวนของกานต์อย่างเต็มใจ
เมื่อทุกคนรับประทานอาหารเช้าเสร็จแล้ว แก้วตาช่วยแม่เก็บ
สำรับและล้างถ้วยชาม ย่าช่วยทำความสะอาดโต๊ะอาหาร ส่วนปู่
พ่อและกานต์ออกไปเดินดูบริเวณรอบ ๆ บ้าน เพื่อหาที่ปลุกผัก
สวนครัวของกานต์

บ้านของกานต์มีบริเวณไม่กว้างขวางนัก แต่ก็มีที่ว่างอยู่รอบ ๆ
บ้าน โดยเฉพาะที่ด้านหน้ามีมากกว่าที่อื่น กานต์จึงเสนอที่จะทำ
แปลงผักในที่ว่างหน้าบ้าน ซึ่งพ่อกับปู่ก็เห็นด้วย ปู่ พ่อและกานต์
เดินปรึกษากันอยู่นาน จึงชวนกันกลับขึ้นมาคุยต่อที่ระเบียงหน้าบ้าน
ซึ่งมี ย่า แม่ และแก้วตานั่งคุยกันอยู่ก่อนแล้ว

กานต์รู้สึกภูมิใจมากที่ทุกคนในบ้านเห็นด้วยกับความคิด
ในเรื่องการทำสวนครัว และให้การสนับสนุน กานต์คิดอยู่เสมอว่า
กานต์โชคดีที่อยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น สมาชิกในบ้านมีความรักใคร่
และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถึงแม้ว่าครอบครัวของกานต์จะไม่ร่ำรวย

นัก พ่อและแม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน เพื่อที่จะหาเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว กานต์จึงตั้งใจเมื่อคิดว่าการปลูกผักสวนครัวเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยประหยัดค่าอาหาร และทำให้ทุกคนได้รับประทานผักสดที่ปลอดภัยจากสารเคมีฆ่าแมลง และยังทำให้คนในบ้านได้มีโอกาสร่วมแรงร่วมใจกันทำงานในยามว่างอีกด้วย



ผักสวนครัว

วันนี้พอโรงเรียนเลิก กานต์ไม่อยู่เล่นฟุตบอลที่โรงเรียนเหมือนทุกวัน แต่รีบตรงกลับบ้าน เพราะกานต์อยากจะกลับมาเตรียมพื้นที่สำหรับปลูกผักสวนครัวตามที่ได้ตั้งใจไว้ ขณะที่เดินทางกลับบ้าน กานต์ก็นึกถึงคำสอนของครูศักดา ครูวิชางานเกษตรที่ได้สอนกานต์ไว้ว่า

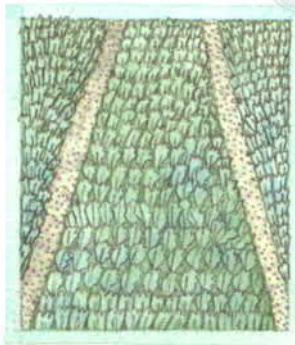
“ผักสวนครัว คือ ผักที่ปลูกภายในบริเวณบ้าน เพื่อนำมาทำเป็นอาหาร ผักสวนครัวมักจะเป็นพืชที่ปลูกได้ง่าย เจริญเติบโตเร็วและใช้เวลาปลูกไม่นานนัก ผักสวนครัวที่นิยมปลูกกันโดยทั่วไป ได้แก่ ผักบุ้ง ต้นหอม โหระพา สะระแหน่ ตะไคร้ พริก กะเพรา มะเขือเทศ เป็นต้น”



กานต์จำได้ว่า เมื่อตอนที่ครูหัดสอนเรื่องผักสวนครัวนี้ มีเพื่อน ๆ ที่สนใจได้ซักถามครูถึงเรื่องวิธีการปลูก ซึ่งครูหัดก็ได้อธิบายไว้อย่างชัดเจนว่า

“การปลูกผักสวนครัวนั้น เราสามารถปลูกได้ ๓ วิธีด้วยกัน คือ

๑. ปลูกในแปลงหรือบนพื้นดิน
๒. ปลูกในภาชนะที่จำกัด เช่น ในกระถาง กระละมัง กระบะไม้ ถังพลาสติกที่ชำรุด เป็นต้น





๓. ปลุกในภาชนะที่มีน้ำหนักเบา เช่น กระจาดใบเล็กๆ ถาดมะพร้าว ขวดพลาสติก เพื่อแขวนไว้ตามส่วนต่างๆ ของบ้าน ซึ่งนอกจากจะใช้ทำอาหารแล้ว ยังใช้เป็นไม้ประดับบ้านให้สดชื่น สวยงาม”

เมื่อกลับมาถึงบ้าน กานต์รีบเข้าไปสวัสดีคุณปู่ คุณย่า ตามที่เคยปฏิบัติเป็นประจำทุกวัน ย่าทักถามตัวอย่างแปลกใจว่า

“กานต์ วันนี้กลับบ้านเร็วจริงนะหลาน”

“ผมจะรีบมาเตรียมแปลงปลูกผักครับ” กานต์ชี้แจงและคุยต่อว่า

“วันนี้ตอนพักกลางวันผมไปคุยกับครูศักดิ์ถึงเรื่องที่จะทำสวนครัวที่บ้าน ครูได้แนะนำถึงเรื่องการเลือกที่สำหรับปลูกผักสวนครัวมาหลายอย่างนะครับ”

“มีอะไรบ้างล่ะหลาน ลองเล่าให้ปู่ฟังบ้างซิ” ปู่ถามอย่างสนใจ

กานต์จึงเปิดกระเป๋าให้นักเรียนหยิบสมุดขึ้นมาเล่มหนึ่ง
 “สมุดที่ครูบอกไว้ด้วยครับ เพราะกลัวว่าจะลืม ผมจะอ่าน
 ให้คุณปู่ คุณย่า ฟังนะครับ”

กานต์เปิดสมุดในมือ แล้วอ่านให้ปู่ และย่าฟังว่า
 “การเลือกที่สำหรับปลูกผักสวนครัว ควรจะพิจารณาถึงสิ่ง
 ต่าง ๆ ดังนี้

๑. ควรเป็นที่ที่ไม่มีน้ำท่วมขัง เพราะผักมักจะชอบขึ้นใน
 ดินที่มีน้ำขังเป็นเวลานาน ซึ่งอาจทำให้ผักตายได้

๒. ควรเป็นที่ที่ได้รับแสงแดดจัดและอย่างน้อยวันละ ๖-๘
 ชั่วโมง เพราะแสงแดดเป็นสิ่งที่ช่วยในการปรุงอาหารของพืช
 ทำให้พืชเจริญเติบโต

๓. ควรอยู่ห่างไกลจากการรบกวนของสัตว์ต่าง ๆ

๔. ดินที่ปลูกควรเป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ และมีอาหาร
 เพียงพอสำหรับพืช แต่อาจใช้ปุ๋ยช่วยได้



๕. ควรรออยู่ใกล้แหล่งน้ำเพราะมักเป็นพืชที่ต้องการน้ำมาก จึงต้องรดน้ำเป็นประจำและสม่ำเสมอ จะช่วยให้มันเจริญเติบโตเร็ว”

ปูและย่านั่งฟังกานต์อ่านจนจบ ย่านได้เอ่ยชมกานต์ว่า

“กานต์เป็นเด็กรอบคอบดีมาก ที่ฟังแล้วยังจดไว้ด้วย ทำให้ไม่ลืมอะไรง่าย” กานต์ยิ้มรับคำชมของย่าน ปูถามกานต์ขึ้นว่า

“กานต์คิดว่าจะปลูกผักอะไรบ้างล่ะหลาน”

“ผมคิดว่าจะปลูกพวกผักบุ้ง ผักกาด ผักคะน้า ก่อนครับ เพราะเป็นผักที่ปลูกง่ายและโตเร็ว คุณปู คุณย่าน่าดีไหมครับ”

“ดีจ้ะ แล้วพวกกระถิน ชะอม ตำลึง กานต์ไม่คิดจะปลูก บ้างหรือหลาน พวกนี้ก็เป็นผักสวนครัวเหมือนกันนะจ๊ะ แล้วอยู่ได้นานด้วย เราจะได้เก็บขอยอดกินได้เรื่อย ๆ” ย่านออกความเห็น

“ความจริงก็ดีเหมือนกันครับ” แต่การปลูกผักสวนครัวประเภทนี้ต้องใช้เวลาปลูกนาน ครูศักดิ์ดาแนะนำว่าตอนเริ่มปลูกแรก ๆ ให้ปลูกผักที่มีลำต้นขนาดเล็ก และใช้เวลาไม่นานนักก่อนครับ” กานต์ชี้แจงให้ปูและย่านั่งฟังตามที่ครูศักดิ์ดาบอกไว้

“กานต์จะลงมือขุดดินทำแปลงผักเมื่อไหร่ล่ะ ปูจะได้ช่วยด้วยอีกแรงหนึ่ง กานต์ทำคนเดียวคงจะไม่ไหวแน่” ปูถามและรับอาสาอย่างเต็มใจ

“ขอบพระคุณครับ คุณปู ผมตั้งใจจะลงมือพรวนนี้เข้า เพราะเป็นวันเสาร์ ผมไม่ต้องไปโรงเรียน แล้วพ่อก็บอกว่าจะช่วยผมขุดดินด้วยครับ” กานต์ตอบแล้วรู้สึกดีในใจในความห่วงใยของปูและย่านั่ง

แปลงผักของกานต์

รุ่งขึ้นเป็นวันเสาร์ กานต์รีบตื่นแต่เช้าตรู่เพื่อช่วยพ่อขุดดินสำหรับทำแปลงผัก พ่อใช้จอบขุดดินลึกประมาณ ๒๕-๓๐ เซนติเมตร ดินที่ขุดขึ้นมาเป็นดินก้อนโต ๆ พ่อบอกให้กานต์ถอนหญ้าและพืชอื่น ๆ ที่ปะปนอยู่ในดินออก เพื่อไม่ให้แย่งอาหารจากผักที่กานต์จะปลูก

“เอาละกานต์ พ่อขุดดินให้เสร็จแล้ว ลูกทำต่อไปก่อนนะ พ่อต้องรีบไปอาบน้ำแต่งตัว เดี๋ยวจะไปทำงานสาย” พ่อบอกกานต์ แล้วรีบกลับขึ้นบ้านเพื่อเตรียมตัวไปทำงาน เนื่องจากพ่อต้องทำงานวันเสาร์ด้วย กานต์จึงนั่งถอนหญ้าต่อไปคนเดียวอย่างตั้งใจ

ปู่เห็นกานต์ทำงานอยู่คนเดียว จึงเดินเข้ามาหา

“ขยันจริงนะหลาน ดินตั้ง ๔ แปลงนี้ กานต์จะปลูกอะไรบ้างล่ะ”



กานต์เงยหน้าขึ้นยิ้มกับปู้ และตอบว่า

“ผมคิดว่าจะปลูกผักบุ้ง ผักกาดหัว ผักคะน้า แล้วก็ผักกาดขาว
อย่างละ ๑ แปลงครับ”

“แล้วนี่หลานจะลงมือปลูกวันนี้เลยหรือ” ปู้ถาม

“ยังหรอกครับ ผมคิดว่าจะปลูกในวันเสาร์หน้า เพราะครู
ศักดิ์บอกว่าหลังจากที่ขุดดินแล้ว ให้ตากดินทิ้งไว้ประมาณ ๑ สัปดาห์
เพื่อให้ดินแห้ง และสะดวกแก่การพรวนหรือย่อยให้เป็นก้อนเล็ก ๆ
และการตากดินยังช่วยทำลายศัตรูพืชที่มีอยู่ในดินด้วยครับ” กานต์
ตอบคำถามปู้และบอกเหตุผลเพิ่มเติมตามที่ได้เรียนมา

ในตอนกลางวันกานต์ขออนุญาตแม่
ออกไปซื้อเมล็ดพันธุ์ผักที่ตลาด โดยใช้เงินของ
กานต์ที่เก็บสะสมไว้จากเงินค่าขนม กานต์ขอ
ให้คนขายหยิบเมล็ดพันธุ์ผักที่ยังใหม่ เพราะ
กานต์ทราบว่าเมล็ดพันธุ์ ที่ใหม่จะงอกได้เร็ว
กว่าเมล็ดพันธุ์ที่เก็บไว้นาน ๆ



กานต์นำเมล็ดผักกาดขาวและเมล็ดผักคะน้าไปเพาะใน
กระถางและในกะละมังเก่าๆ เพราะครูสอนว่าเมล็ดพันธุ์ผักที่มี
ขนาดเล็กควรเพาะเสียก่อน เมื่อเมล็ดงอกเป็นต้นกล้าและโต
พอแล้ว จึงจะย้ายไปปลูกในแปลง การเพาะเมล็ดก่อนเช่นนี้จะทำให้
ได้ต้นผักจำนวนมากและดูแลรักษาง่าย

ส่วนเมล็ดผักบุ้งและเมล็ดผักกาดหัวนั้นมีขนาดใหญ่ สามารถ
หว่านลงในแปลงปลูกได้เลย เพราะเมล็ดผักที่มีขนาดใหญ่ จะขึ้น
ได้ง่ายกว่าเมล็ดผักที่มีขนาดเล็ก โดยเฉพาะผักกาดหัวรากจะกลายเป็น
หัวที่ใช้รับประทาน ถ้านำไปเพาะแล้วย้ายที่ปลูก อาจจะทำให้
รากของต้นผักขาดและไม่เจริญเติบโต หรือได้หัวที่ไม่สวยงาม



สัปดาห์ต่อมา ดินที่ขุดไว้แห้งแล้ว กานต์ และแก้วตาก็มาช่วยกันทุบดินให้เป็นก้อนเล็กๆ และเก็บเศษหิน ก้อนกรวดและเศษรากพืชต่างๆ ออกจากดิน ขณะทำงานทุกคนก็พูดคุยกันอย่างสนุกสนานเพลิดเพลิน

“พี่กานต์คะ ทุบดินเสร็จแล้วต้องทำอะไรอีกคะ” แก้วตาดถามพี่ชายเมื่อเห็นว่าดินก้อนใหญ่ๆ ถูกทุบให้เป็นก้อนเล็กๆ เกือบหมดแล้ว

“ขั้นต่อไปก็ทำดินให้เป็นแปลงสูงประมาณ ๒๐-๒๕ เซนติเมตรจ๊ะ” กานต์ตอบ

“ทำอย่างนั้นทำไมคะ พี่กานต์” แก้วตาดถามต่ออย่างสนใจ

“อ้าว! ก็เพื่อช่วยให้น้ำระบายออกจากแปลงขักได้ง่ายนะซิจ๊ะ ไม่งั้นเวลาเรารดน้ำ น้ำจะขังอยู่ในดินหัวให้ยักเน่าตาย



จากนั้นเราก็ผสมปุ๋ยคอกลงไป เพื่อเพิ่มอาหารให้แก่ผักที่
จะปลูกและช่วยให้ดินร่วนขึ้นด้วย”

ย่าได้ยื่นกานต์ซีแจงจบแล้ว จึงถามว่า

“กานต์รู้หรือเปล่าล่ะหลาน ว่าจะต้องผสมปุ๋ยมากน้อยเท่าไร
ในแปลงผักเหล่านี้”

“ทราบครับ ครูสอนว่าให้ใช้ปุ๋ย ๓ ปีบต่อพื้นที่ ๒ - ๔ ตาราง
เมตร เสร็จแล้วให้กลั้วมือหน้าดินให้ราบเรียบเสมอกันตลอดทั้งแปลง”
กานต์ตอบตามที่ได้เรียนมา

เมื่อช่วยกันเตรียมดินจนครบ ๔ แปลงแล้ว กานต์ขอให้ปู่
และย่านั่งพักม่อน แก้วตาวีงกลับเข้าไปในบ้าน เพื่อนำน้ำเย็นมา
บริการแก่ทุกคน ส่วนกานต์ลงมือหว่านเมล็ดผักบุ้งและเมล็ดผักกาดขาว
ใน ๒ แปลงแรก โดยหว่านให้เมล็ดกระจายกันอย่างทั่วถึง



“แก้ว ช่วยหยิบหญ้าแห้งมาให้พี่หน่อยนะจ๊ะ พี่จะเอามา
คลุมดิน ๒ แปลงนี่ก่อน” กานต์ร้องขอให้แก้วตา ช่วยนำหญ้าแห้ง
ที่เตรียมไว้มาให้

“ทำไม เราต้องเอาหญ้ามาคลุมดินด้วยเล่าคะ” แก้วตาสงสัย
“ก็เพื่อช่วยป้องกันแสงแดด และช่วยให้แปลงยังมีความชุ่มชื้น
นะจ๊ะ เพราะเดี๋ยวเราก็จะเอาน้ำรดให้ชุ่ม เมล็ดผักจะได้งอกเร็วๆ”
กานต์ตอบ

“แล้วอีก ๒ แปลงที่เหลือนี้ล่ะคะ พี่กานต์จะทำอย่างไรต่อไป”
แก้วตาถามพลางช่วยพี่ชายเอาหญ้าคลุมแปลงที่โรยเมล็ดพันธุ์ผัก
ไว้แล้ว

“เดี๋ยวพี่จะขุดหลุมไว้ก่อน แล้วพอดอนเป็นจึงจะเอาต้นกล้า
ที่เพาะไว้มาปลูก” กานต์ตอบน้องสาวพร้อมกับขุดหลุมเล็กๆ ห่างกัน
หลุมละประมาณ ๒๔ - ๓๐ เซนติเมตร ในแปลงที่เหลือ





“เราย้ายมาปลูกเตี๋ยนนี้เลยไม่ได้หรือคะ จะได้ทำให้เสร็จ
ที่เตี๋ยว”

“ไม่ได้หรอกจ้ะ การย้ายต้นกล้าควรจะทำในตอนเย็นหรือ
เวลาที่อากาศไม่ร้อนเกินไป เพื่อต้นกล้าจะได้ไม่เหี่ยวเฉา แล้วก็ต้อง
รดน้ำต้นกล้าก่อนที่จะย้ายที่ปลูกสัก ๒-๓ ชั่วโมงด้วย เพื่อให้ต้นกล้า
ดูดน้ำไว้มากๆ” กานต์อธิบายให้แก้วตาฟังอย่างละเอียด

เย็นวันนั้นกานต์ก็ลงมือถอนย้ายต้นกล้าจากที่เพาะไว้ไปปลูกในแปลง โดยมีแก้วตาเป็นผู้ช่วย กานต์ถอนต้นกล้าอย่างระมัดระวัง และพยายามให้มีดินติดมากับรากของต้นกล้ามากๆ เพื่อป้องกันไม่ให้รากขาด ขณะที่กำลังย้ายต้นกล้า แก้วตาสังเกตเห็นกานต์เลือกปลูกเฉพาะต้นกล้าที่สมบูรณ์ และแข็งแรงเท่านั้น จึงเกิดความสงสัย



“พี่กานต์คะ ทำไมต้องเลือกต้นกล้าเวลาจะปลูกลงในแปลง
ละคะ เราไม่ปลูกทุกต้นหรือคะ”

กานต์ยิ้มอย่างชอบใจที่เห็นน้องสาวรู้จักสังเกต

“ที่พี่เลือกแต่ต้นกล้าที่แข็งแรง ก็เพื่อจะได้ไม่ตายง่าย ๆ เวลา
ย้ายไปปลูกในแปลงนะจ๊ะ แล้วอีกอย่างหนึ่งหลุมที่พี่ขุดไว้ก็มี
จำนวนน้อยกว่าต้นกล้าพวกนี้ เราถึงได้เลือกปลูกได้ไงจ๊ะ”

“แก้วเข้าใจแล้วคะ พี่กานต์เก่งจังเลย” แก้วตาชม

ก่อนที่จะนำต้นกล้าใส่ลงในหลุมที่ขุดไว้นั้น กานต์สอนให้
แก้วตาวางต้นกล้าไว้ตรงกลางหลุม จัดลำต้นให้ตรงแล้วกลบดิน
บริเวณโคนต้นกดดินให้แน่น หลังจากทีปลูกต้นกล้าลงในแปลง
เรียบร้อยแล้ว กานต์ก็รดน้ำให้ชุ่ม



ปู่เห็นกานต์และแก้วตาช่วยกันรดน้ำต้นกล้าอยู่หน้าบ้านจึงลงมาดู และแนะนำกานต์ว่า

“เราควรจะทำร่มบังแดดให้ต้นกล้าด้วยนะ ในระยะ ๒-๓ วันแรก เพราะต้นกล้ายังตั้งตัวไม่ได้ ถ้าโดนแดดมาก ๆ เดี่ยวจะเหี่ยวตาย”

“ทำร่มบังแดดหรือครับ” กานต์พึมพำพร้อมกับมองหน้าปู่อย่างแปลกใจ

“ทำอย่างไรครับ คุณปู่ช่วยสอนผมได้ไหมครับ”

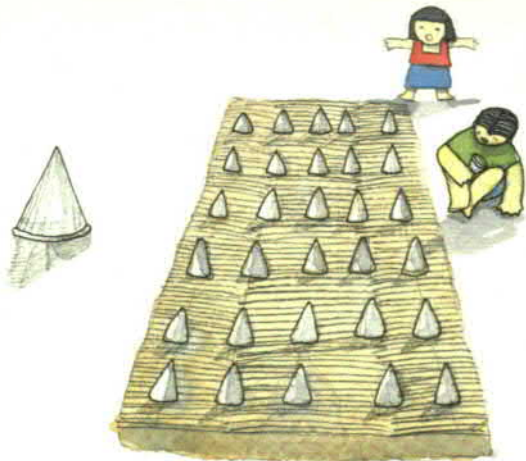
ปู่จึงอธิบายให้กานต์ฟังว่า

“การทำร่มบังแดดนั้น บางคนก็ใช้กาบกล้วยปิด บางคนก็ทำเป็นร้านเตี้ย ๆ สูงประมาณ ๓๐-๔๐ เซนติเมตร แล้วใช้หามะพร้าววางคลุมไว้ข้างบน”

“แต่ผมไม่ได้เตรียมอะไรไว้เลยนี่ครับ แล้วจะทำยังไงดี” กานต์คิดหาทางทำตามคำแนะนำของปู่

“ไม่เป็นไรหรอกกานต์ แพลงผักของหลานก็ไม่ใหญ่โตนัก เราใช้กระต่ายมาหับเป็นกรวยปิดต้นกล้าไว้ก็ได้ ขึ้นไปบนบ้านขีปูจะสอนวิธีหับกระต่ายให้” ปู่ชวนกานต์และแก้วตากลับบ้าน เพื่อสอนวิธีทำกรวยกระต่ายสำหรับบังแดดให้ต้นกล้าที่เพิ่งจะนำลงปลูกในแปลง

เมื่อกานต์และแก้วตาทำกรวยกระต่ายตามที่ปู่สอนได้จำนวนมากพอแล้วก็นำลงมารอบต้นกล้าในแปลงที่ลงไว้



หลังจากที่ปลูกผักลงในแปลงแล้ว กานต์และแก้วตาตื่นเช้ากว่าที่เคย เพราะต้องช่วยกันรดน้ำผักก่อนที่จะไปโรงเรียน ส่วนในตอนบ่ายที่แดดไม่ร้อนจัดนัก ปู และย่าจะช่วยรดน้ำให้ เพราะปู่บอกกานต์ว่า ถ้ารอให้กานต์กลับมารดน้ำเองก็จะเย็นเกินไป และไม่มีแสงแดดแล้ว อาจจะทำให้ใบผักไหม้แห้ง และเป็นโรคได้ กานต์จึงขอบคุณปูและย่าที่ได้ช่วยเหลือกานต์ด้วยความเต็มใจ

ต่อมาอีก ๑๐-๑๒ วัน ผักในแปลงของกานต์ก็เติบโตเป็นต้นเล็ก ๆ เขียวไปหมดทั้ง ๔ แปลง

เมื่อปลูกผักสวนครัวได้ระยะหนึ่ง กานต์ก็ลงมือพรวนดินในแปลงที่ปลูก โดยใช้ไม้แหลมๆ เล็กๆ พรวนรอบๆ โคนต้นผักด้วยความระมัดระวัง และไม่พรวนใกล้โคนต้นจนเกินไป เพราะกลัวจะทำให้รากผักขาด การพรวนดินนั้นนอกจากจะทำให้ดินร่วนซุยแล้ว ยังช่วยกำจัดวัชพืชที่จะขึ้นมาแย่งอาหารผักได้อีกด้วย

แล้วตาเห็นกานต์นั่งพรวนดินอยู่จึงเดินเข้ามาหา พอดีเหลือบไปเห็นอะไรบางอย่างที่ต้นผัก

“พี่กานต์คะ ดูที่ต้นคะน่าต้นนี้ซิ มีหนอนเกาะอยู่ตั้งหลายตัวนะค่ะ” แก้วตาชี้มือไปยังต้นคะหน้าที่อยู่ใกล้ๆ

กานต์รีบเข้ามาดูก็เห็นเพลี้ยและหนอนจำนวนมากเกาะอยู่ที่ต้นคะน่า จึงรีบเอาไม้ค่อยๆ เขี่ยออก แก้วตารีบกุฏิจ่อเข้าช่วยด้วย แต่ก็ไม่สามารถเขี่ยได้หมด

ในวันรุ่งขึ้นกานต์ได้นำเรื่องนี้ไปปรึกษากับครูศักดิ์ดาที่โรงเรียน ครูศักดิ์ดาได้รับฟังปัญหาของกานต์ด้วยความสนใจ

หลังจากที่กานต์ได้เล่าจบแล้ว ครูศักดิ์ดาถามกานต์ว่า

“นอกจากจะมีเพลี้ยและหนอนที่ต้นผักแล้ว ยังมีอะไรผิดปกติอีกไหม”

กานต์นั่งคิดอยู่สักครู่ และตอบครูตามที่ได้สังเกตเห็นว่า

“ผมเห็นว่าใบผักมีสีเหลืองและค่อนข้างเหี่ยวครับ บางใบก็แห้ง บางใบก็เป็นรูเล็กๆ เต็มไปหมด”

ครูจึงอธิบายให้กานต์ฟังว่า

“ที่ใบยังมีสีเขียวและเหี่ยวนั้น แสดงว่ายังเป็นโรค ส่วนที่ใบแห้งและเป็นรูพรุนก็เพราะมีหนอนและแมลงมากัดกิน”

“ฉันจะหาทางแก้ไขได้อย่างไรครับ” กานต์รู้สึกวิตก

“การกำจัดหนอน แมลง และโรคช้ำนั้น เราต้องเด็ดส่วนที่เป็นโรคและส่วนที่มีแมลงอาศัยอยู่ไปทิ้งให้ไกลๆ หรืออาจนำไปเผาไฟก็ได้” ครูศักดาแนะนำกานต์



“แล้วเราจะมีวิธีป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นอีกได้ไหมครับ”

“ได้ซิ เราจะต้องหมั่นดูแลและทำความสะอาดรอบ ๆ แปลงผัก คอยถอนต้นวัชพืชที่ขึ้นมาแทรกออกเสีย และมีอีกวิธีหนึ่ง ก็คือ การใช้สารเคมีฆ่าแมลง แต่ครูไม่อยากแนะนำให้เธอใช้ เพราะถ้าใช้ ไม่ถูกต้องหรือไม่ระมัดระวังก็อาจเป็นอันตรายได้”

“ครับ คุณแม่ผมก็ไม่อยากให้คุณใช้สารเคมีฆ่าแมลงเหมือนกัน”
กานต์พยักหน้าเป็นเชิงเห็นด้วยกับครู

“ผมจะทำตามวิธีแรกที่คุณครูแนะนำนะครับ เพราะว่าเป็นวิธี
ที่ดีที่สุดและปลอดภัยที่สุด” กานต์ตัดสินใจ

“ดีมาก” ครูหักตาสวมกานต์พร้อมกับยิ้มอย่างพอใจ



แก้วตาปลุกผัก

เย็นวันหนึ่งขณะที่แม่และแก้วตากำลังช่วยกันทำอาหารมือเย็น
แม่บอกแก้วตาว่า

“แก้วจ๋า ช่วยหันตะไคร้ให้แม่สัก ๔ ต้นซิจ๊ะ แม่จะทำ
เครื่องแกง”

“ค่ะแม่” แก้วตารับคำ พลางเอื้อมมือไปหยิบตะไคร้มาหัน
ตามที่แม่บอก แก้วตาเห็นมีตะไคร้เหลืออยู่อีกหลายต้น จึงถาม
แม่ว่า

“แม่คะ เหลือตะไคร้อีก ๓ ต้น แม่จะใช้ทำอะไรอีกหรือ
เปล่าคะ ถ้ายังไม่ใช่ ขอแก้วได้ไหมคะ แก้วอยากเอาไปลองปลุก
ดูบ้าง”

“ได้ซิจ๊ะ” แม่อนุญาตอย่างใจดี “แก้วจะนำไปปลุกก็ดี
เหมือนกัน ต่อไปถ้าเราต้องการใช้ตะไคร้เมื่อไหร่ก็ใช้ได้ทันที”

“ขอบคุณค่ะ” แก้วตายกมือไหว้แม่ พอดีเหลือบไปเห็น
เมล็ดพริกแห้งที่แม่และกองอยู่ จึงถามขึ้นอีกว่า



“แม่คะ เมล็ดพริกแห้งนี้ก็ใช้ปลูกได้ใช่ไหมคะ”

“ได้จ้ะ แต่ตอนนี้เป็นพริกขี้ฟ้านะจ๊ะ ส่วนที่อยู่ในขามนั้น เป็นพริกขี้หนู แก้วจะเอาไปปลูกก็ได้”

“ดีจ้ะค่ะ แก้วได้ชักชวนครัว ๓ ชนิดแล้ว แก้วจะช่วยพี่กานต์ ปลูกให้เยอะแยะเลย จะได้ประหยัดค่าอาหารในคะแม่”

“ลูกแม่น่ารักจัง” แม่ชมแก้วตา พร้อมกับยิ้มน้อย ๆ

“แม่ลูกคุยอะไรกันจ๊ะ ย่าเด็ดโหระพาเสร็จแล้วนะ” ย่าเดิน เข้ามาวางจานใส่ใบโหระพาที่เด็ดแล้วไว้บนโต๊ะ

“แก้วกำลังคิดจะทำสวนครัวบ้างนะคะ ตอนนี้แก้วได้ตะไคร้ พริกขี้ฟ้าและพริกขี้หนูแล้ว แก้วจะนำไปปลูก” แก้วตาเล่าให้ย่าฟัง

“วันหรือจ๊ะ เอาโหระพานี้ก็ปลูกได้เหมือนกัน แก้วเอาไป ปลูกด้วยซิหลาน” ย่าส่งกิ่งโหระพาที่ถืออยู่ในมือให้แก้ว

“ขอบคุณค่ะ” แก้วตายกมือไหว้ก่อนที่จะรับกิ่งโหระพามา วางรวมกับตะไคร้และพริกที่จะเอาไปปลูก” เดี๋ยวแก้วจะขอให้พี่กานต์ ช่วยแก้วปลูกชักชวนครัวพวกนี้ด้วย” แก้วตาทอกกับแม่และย่าอย่าง กระตือรือร้น ที่โต๊ะอาหารเย็นวันนั้น แก้วตาเล่าให้กานต์ฟังว่า

“พี่กานต์คะ วันนี้แก้วได้ชักชวนครัวที่จะเอาไปปลูกอีกตั้ง ๔ ชนิดนะค่ะ”

“อะไรบ้างจ๊ะ” กานต์ถามด้วยความสนใจ

“มีตะไคร้ พริกขี้ฟ้า พริกขี้หนู แล้วก็โหระพาค่ะ พี่กานต์ รู้วิธีปลูกไหมคะ”

กานต์นั่งคิดอยู่สักครู่ จึงตอบแก้ตัวว่า

“ตะไคร้กับโหระพาปลูกง่ายมากจ๊ะ ตะไคร้ใช้ปักดินได้เลย ส่วนโหระพาเพียงแต่นำกิ่งที่เหลือจากเด็ดใบไปปักชำลงในดินที่ร่วนซุย แล้วรดน้ำทุกวัน ประมาณ ๖-๗ วัน ก็จะงอกเป็นต้นใหม่ให้เรานำมาทำอาหารได้อีก”

“แล้วพริกล่ะคะ เราต้องนำเมล็ดไปเพาะก่อนใช่ไหมคะ”

“ใช่จ๊ะ ต้องรอให้เมล็ดงอกเป็นต้นกล้าก่อนแล้วเราจึงจะย้ายไปปลูกได้ พักคิดว่าพริกนี้เราไม่จำเป็นต้องปลูกในแปลง เราปลูกในกระถางก็ได้ เพราะต้นไม้โตนั้” กานต์แนะนำ



ผู้ใหญ่ต่างนั่งฟังกานต์และแก้วดาพูดคุยปรึกษากันด้วยความ
พอใจ ที่เห็นเด็กทั้ง ๒ สนใจที่จะใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ทั้ง
ต่อตนเองและครอบครัว

“อ้าวกานต์ แก้วดา อิ่มแล้วหรือหลาน” ย่าหักเมื่อเห็นกานต์
และแก้วดาราบวบซ้อนส้อมเกือบจะพร้อมกัน

“อิ่มแล้วครับ ยมขอตัวนะครับจะได้ไปช่วยแก้วดาปลูกผัก
สวนครัวของเขาน้า” กานต์ตอบพลางพยักหน้ากับแก้วดา และ
พากันเดินออกจากห้องไป

กานต์และแก้วดาช่วยกันปักกิ่งโหระพาและตะไคร้ไว้ที่
บริเวณที่ว่างหลังบ้าน กานต์แนะนำแก้วดาว่า

“แก้ว เวลาปักกิ่งโหระพาและตะไคร้ให้เว้นระยะห่างกัน
แต่ละต้น ประมาณ ๓ ฟุตนะจ๊ะ จะได้ไม่เบียดกันแน่นเกินไป
เวลามันเติบโต”

“ค่ะ พี่กานต์” แก้วดารับคำและทำตามที่กานต์แนะนำ

“แล้วพริกนี่ล่ะคะ เราจะเพาะกันที่ไหนดี”

“ที่ในกระถางและกะละมังที่พี่ใช้เพาะเมล็ดผักกาดขาวกับ
ผักคะน้าดีไหมจ๊ะ”

“ดีค่ะ งั้นแก้วไปยกกระถางกับกะละมังมานะคะ” แก้วดา
รีบลุกขึ้นไปหยิบภาชนะดังกล่าวมาให้กานต์เพื่อใช้เพาะเมล็ด

เด็กทั้ง ๒ ช่วยกันผสมดินร่วนและปุ๋ยลงในกระถางและกะละมัง
แก้วดาโรยเมล็ดพริกขี้ฟ้าลงในกระถาง ส่วนกานต์โรยเมล็ดพริกขี้หนู



ลงในกะละมัง แล้วใช้ดินกลบหีบแมลงพริกนั้นบาง ๆ

“แก้วรู้ไหมว่า ทำไมเราจึงต้องโรยดินหีบบนแมลงพริกด้วย”
กานต์ลองถามแก้วตา

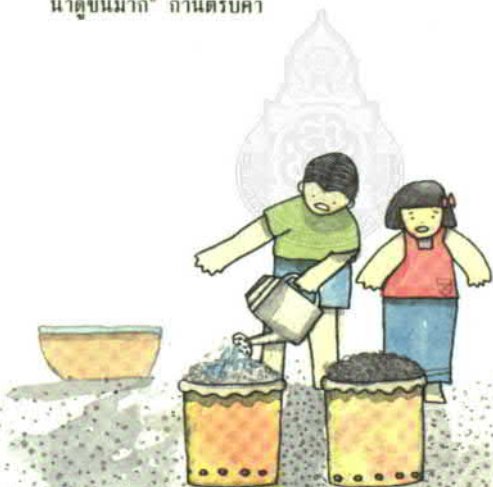
“เพื่อเวลารดน้ำ แมลงพริกจะได้ไม่กระเด็นออกจากกระถาง
ใช่ไหมคะ” แก้วตาตอบ

“ถูกแล้วจ้ะ และเพื่อไม่ให้แมลงแห้งด้วย เพราะจะทำให้แมลง
ไม่ออกหรือออกได้ช้า” กานต์อธิบายเพิ่มเติมพลางหยิบบัวรดน้ำมา
รดให้กับพืชที่ปลูกใหม่

“แก้ว น้องคิดไว้หรือยังล่ะว่าเมื่อเมล็ดตงออกแล้ว จะเอาไป
ปลูกที่ไหน” กานต์ถามแก้วตาเมื่อเสร็จจากการรดน้ำแล้ว

“แก้วว่า ต้นพริกก็ไม่ใหญ่โตนักเราจะปลูกในกระถางดีไหมคะ
แล้ววางกระถางไว้สองข้างทางเดินที่หน้าบ้าน ข้างหนึ่งปลูกพริกขี้หนู
อีกข้างหนึ่งปลูกพริกขี้ฟ้า คงจะดีนะคะ” แก้วตาถามความเห็นกานต์

“ดีมากจ้ะ เวลาพริกแก่คงจะทำให้ทางเดินเข้าบ้านสวยงาม
น่าดูขึ้นมาก” กานต์รับคำ



ล้างถ้วยและบวบ

เย็นวันหนึ่งหลังจากที่กานต์และแก้วตาเสร็จจากการรดน้ำต้นไม้ประจำวันแล้ว ก็มานั่งคุยกันที่ระเบียงหน้าบ้าน ซึ่งมีปิ่นั่งอ่านหนังสือพิมพ์อยู่ใกล้ๆ หลังจากที่คุยกันอยู่ครู่หนึ่ง แก้วตาดามกานต์ขึ้นว่า

“พี่กานต์คะ เมื่อกี้ตอนแก้วไปรดน้ำเห็นยังมีที่ว่างอยู่อีกนิดหน่อยที่ข้างบ้านใกล้ๆ กับครัว เราจะปลูกผักอีกดีไหมคะ”

“พี่ก็คิดอยู่เหมือนกัน แต่ยังไม่รู้ว่าจะปลูกอะไรดี” กานต์ตอบปุ๊บได้ยินหลานๆ ประึกษากันถึงเรื่องผักที่จะปลูกใหม่ จึงเอ่ยขึ้นว่า

“ปลูกถั่วพู กับบวบเหลี่ยมดีไหมหลาน เห็นแก้วตาชอบกินทอดมันใส่ถั่วพูเยอะๆ แล้วยาก็ชอบกินยำถั่วพูด้วย”

“พี่กานต์ก็ชอบทานบวบมัดไข่ด้วย ไข่ไหมคะ” แก้วตาเสริม

“ใช่จ๊ะ” กานต์ยิ้ม “ตกลงเราจะปลูกถั่วพู กับบวบตามที่คุณปู่แนะนำนะจ๊ะ”

“ค่ะ” แก้วตารีบรับคำอย่างยินดี

“ดีแล้ว พรุ่งนี้ก่อนกลับบ้านพี่จะได้แวะซื้อเมล็ดถั่วพูกับบวบเหลี่ยมมาด้วยเลย” กานต์บอกกับแก้วตา

เช้าวันรุ่งขึ้น ขณะที่กำลังแต่งตัวเพื่อไปโรงเรียน แก้วตามองออกไปทางหน้าต่างห้องนอน เห็นปู่กับกานต์กำลังช่วยกันปักไม้ลงในดินตรงที่ว่างข้างบ้าน จึงรีบลงไปดู

“คุณปู่กับพี่กานต์ทำอะไรแต่เช้าคะ” แก้วตาสงสัย

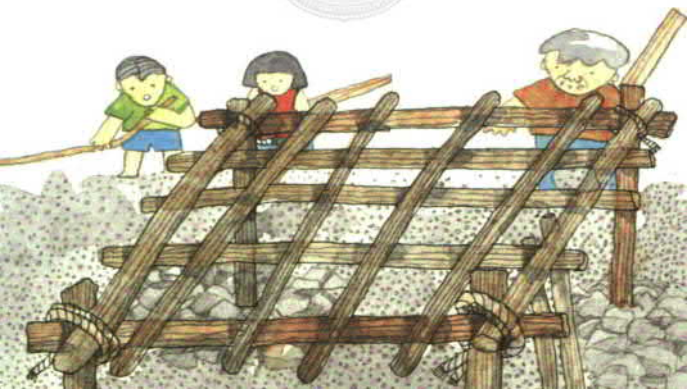
“ก็ทำร้านสำหรับตัวหูกับบวบให้เรานะซิจ๊ะ” กานต์ตอบ
พลางส่งไม้และตะปูให้ปู่ที่กำลังทำงานอยู่อย่างตั้งใจ

“ร้านหรือคะ ทำไว้ทำไมคะ” แก้วตาถามอย่างงุนงง

ปู่เห็นแก้วตาสงสัย จึงอธิบายให้ฟังว่า

“ที่ปู่ทำอยู่นี้ละ เรียกว่า ร้านหรือค้ำก็ได้ ทำไว้สำหรับให้ตัวหูกับบวบพัน เพราะทั้ง ๒ อย่างนี้เป็นผักที่มีเถาเลื้อย จึงต้องทำร้านไว้”

“อ้อ...ทีแรกแก้วนี่คิดว่าบวบกับตัวหูก จะปลูกเหมือนอย่างผักสวนครัวอื่นๆ เสียอีก ไม่ทราบว่าต้องสร้างร้านให้ด้วย” แก้วตาพูดพลางพยักหน้าอย่างเข้าใจ



หลังจากที่กานต์และแก้วตาช่วยปูทำร้านเสร็จไปร้านหนึ่ง ก็ได้ยินเสียงแม่เรียกให้ไปรับประทานอาหารเช้า และเตรียมตัวไปโรงเรียน เย็นวันนั้นกานต์ และแก้วตากลับมาถึงบ้าน ก็รีบไปดูร้านที่ปูทำไว้ด้วยความสนใจ

“โอ้โฮคุณปูเก่งจัง ทำเสร็จทั้ง ๒ ร้าน สวยด้วยซิคะ” แก้วตาพูด พร้อมกับตบมือด้วยความดีใจ

กานต์ยิ้ม และพูดกับน้องสาวว่า

“แก้วรอประเดี๋ยวนะ พี่จะไปหยิบของเมล็ดถั่วพูกับบวบ เสียมมาปลูกเดี๋ยวนี้เลย เสร็จแล้วค่อยไปอาบน้ำ” กานต์รีบเดินไปเปิดกระเป๋านักเรียนหยิบของเมล็ดพันธุ์ผักที่ซื้อไว้ออกมา

“ได้แล้วละแก้ว” กานต์ชูของ ๒ ของให้แก้วตาดู

“เราจะเริ่มทำอะไรก่อนคะ พี่กานต์” แก้วตาถาม

“แก้วช่วยไปหยิบเสียมให้พี่หิซิจ๊ะ” กานต์ขอร้องขณะที่นึกของเมล็ดพันธุ์เพื่อนับดูว่าในแต่ละช่องมีจำนวนเท่าไร จะได้แบ่งปลูกในหลุมได้ใกล้เคียงกัน

“พี่กานต์คะ ถั่วพูกับบวบนี้เราไม่ต้องเพาะเมล็ดก่อนหรือคะ” แก้วตานึกถึงเมื่อครั้งที่ต้องเพาะต้นพริก

“ไม่ต้องหรอกแก้ว เพราะเมล็ดบวบและถั่วพูมีขนาดใหญ่และขึ้นได้ง่ายใส่ลงในหลุมที่จะปลูกได้เลย ลงมือเลยนะ” กานต์รับเสียมจากแก้วตามาขุดหลุมเล็กๆ โกลัๆ กับโคนเสาร้าน ที่ปูทำขึ้นแต่ละต้น โดยขุดให้หลุมแต่ละหลุมมีขนาดเท่าๆ กัน คือมีความ

กว้างและลึกประมาณหลุมละ ๖ นิ้ว แก้วตาช่วยพรวนดินที่ขุดขึ้นมาจนร่วนซุย กานต์นำปุ๋ยคอกมาผสมกับดิน เพื่อเพิ่มอาหารให้ตามคำแนะนำของครูศักดา เมล็ดพืชจะได้เติบโตและงอกงามเร็ว ๆ

“เอาละ ตอนนี้ก็ถึงเวลาหยอดเมล็ดแล้ว แก้วหยอดเมล็ดแก้วหูนะ พี่จะหยอดเมล็ดบวบเหลี่ยม” กานต์บอกพลางยื่นของใส่เมล็ดพันธุ์แก้วหูให้กับแก้วตา

“หยอดใส่หลุมละก็เมล็ดละคะ” แก้วตาถาม

“สัก ๒-๓ เมล็ดก็ได้จ้ะ อย่าลืมกลบดินให้มิดเมล็ดนะจ๊ะ พี่จะไปทำที่ร้านโน้น” กานต์ลุกไปหยอดเมล็ดบวบเหลี่ยมที่อีกร้านหนึ่งใกล้ ๆ กัน



เมื่อกลบดินเสร็จเรียบร้อยแล้ว กานต์นำบัวรดน้ำมารดน้ำ
เมล็ดที่ปลูกลงใหม่จนชุ่ม เด็กทั้งสองทำงานอย่างเพลิดเพลิน

“แก้ว กานต์ ขยันจังเลยลูก หิวหรือยังจ๊ะ จวนได้เวลา
อาหารเย็นแล้วนะจ๊ะ” แม่เดินมาเตือนพลางดูลูกทำงานด้วยความ
ภาคภูมิใจ

“เสร็จพอดีค่ะ แม่” แก้วตาตอบพร้อมกับช่วยกานต์เก็บ
เครื่องมือเครื่องใช้กลับไปไว้ที่เดิม

“ขอมขอตัวไปอาบน้ำเปลี่ยนเสื้อผ้านะครับ” กานต์พูดกับ
แม่ และหันไปชวนแก้วตา “ไปเร็ว แก้ว เดี่ยวจะได้ทานข้าวกัน”

หลายสัปดาห์ผ่านไป ผักสวนครัวที่กานต์และแก้วตาช่วยกัน
ปลูกลงก็เจริญงอกงาม ทุกคนในบ้านช่วยกันดูแล เอาใจใส่คอย
รดน้ำ พรวนดิน และกำจัดศัตรูพืชที่มารบกวน ต้นถั่วพู และ
บวบเหลี่ยมก็โตเร็วมากมันเลื้อยขึ้นไปพันบนร้านที่ทำไว้ให้

วันหนึ่งขณะที่กานต์กำลังนั่งคุยกับปู่ที่ระเบียงหน้าบ้าน
เห็นแก้วตาวิ่งหน้าตาตื่นมาจากหลังบ้าน จึงร้องถามไปว่า

“แก้ว เกิดอะไรขึ้นจ๊ะ วังเสียหอบเขียว”

“พี่กานต์คะ ต้นบวบกับถั่วพูออกดอกแล้วค่ะ ไปดูซิคะ
เมื่อแก้วไปรดน้ำ เห็นต้นบวบออกดอกสีเหลืองสวยเขียว ส่วนถั่วพู
ก็มีดอกสีขาวอมม่วง น่ารักจัง” แก้วตาพูดอย่างตื่นเต้นพลางฉุดมือ
พี่ชาย

“โอ๊ยเอ๊ยแก้ว ทำเอาปู่ตกใจ นึกว่าเกิดเรื่องอะไร ที่แท้ก็ต้นไม้

ออกดอกนี่เอง” ปู่หัวเราะพลาบมองแก้วตาอย่างเอ็นดู

“ดีแล้วละแก้ว อีกหน่อยเราก็จะได้บวบและถั่วพูไว้ทำอาหารด้วย” กานต์พูดพลาบลูกขึ้น “ไปซิแก้ว พาพี่ไปดูหน่อย คุณปู่จะไปดูกับเราไหมครับ” กานต์หันมาถามปู่

“ไปซิ ปู้นั่งนานแล้วอยากจะลุกเดินเสียบ้าง แล้วจะได้ดูด้วยว่าดอกของบวบกับถั่วพูจะสวยอย่างที่แก้วบอกไหม”

ปู่ กานต์ และแก้วตา พากันเดินไปที่ร้านบวบและถั่วพู เพื่อชมดอกของมัน ตามที่แก้วตาอวดไว้



สวนครัวลอยฟ้า

อาทิตย์นี้มีตลาดนัดที่หน้าอำเภอใกล้บ้าน แม่ชวนแก้วตาไป
ซื้อของกิน และของใช้ต่างๆ ที่จำเป็น แก้วตาดีใจและตื่นเต้นมาก
เพราะนานๆ จึงจะได้ไปตลาดนัดกับแม่

“แม่คะ แม่เคยได้ยินคำว่าสวนครัวลอยฟ้าไหมคะ” แก้วตา
เอ่ยถามแม่ ขณะที่เดินกลับบ้าน

“ลูกไปได้ยินจากไหนล่ะจ๊ะ แม่ไม่เคยได้ยินเลย” แม่ถาม
ด้วยความประหลาดใจ



“พี่กานต์บอกค่ะ พี่กานต์เพิ่งเรียนมา จึงชวนแก้วให้ช่วยกัน
ทำสวนครัวลอยฟ้าด้วย” แก้วตาเล่าให้แม่ฟัง

“แม่เคยได้ยินแต่สวนครัวอากาศ ก็น่าจะเหมือนๆ กัน
กระมัง” แม่ออกความเห็น

“ใช่แล้วค่ะ พี่กานต์บอกว่าเขาเรียกสวนครัวอากาศ แต่ครู
ศักดาให้ช่วยกันตั้งชื่อใหม่ ให้น่าสนใจยิ่งขึ้น พี่กานต์เลยตั้งชื่อว่า
“สวนครัวลอยฟ้า” ครูศักดาชอบใจมาก เพื่อนๆ ก็เลยเรียกชื่อ
ตามพี่กานต์”

เมื่อมาถึงบ้านกานต์วิ่งมาเปิดประตูและช่วยรับของจากแม่
และแก้วตาไปเก็บในบ้าน แม่นั่งพักเหนื่อยอยู่ที่ระเบียง แก้วตาวินิจฉัย
เข้าไปในบ้าน และกลับออกมาพร้อมกับแก้วน้ำเย็น ๒ แก้ว

“แม่คะ ดื่มน้ำก่อนค่ะ จะได้หายเหนื่อย”

“ขอบใจจ้ะ วันนี้อากาศร้อนจังนะลูก” แม่รับแก้วน้ำจาก
แก้วตามาดื่มอย่างกระหาย

“เออ...กานต์ เมื่อถึงตอนเดินกลับบ้าน แก้วบอกแม่ว่าลูกอยาก
ทำสวนครัวลอยฟ้าหรือจ๊ะ”

“ครับ ผมเห็นว่าสวนครัวลอยฟ้านี้ไม่ต้องเปลืองเนื้อที่ เพราะ
เราปลูกในภาชนะที่มีขนาดเล็ก และเบา แล้วแขวนไว้ตามระเบียง
บ้าน ซึ่งนอกจากจะได้ผักสวนครัวไว้รับประทานแล้ว ยังช่วยเป็นไม้
ประดับบ้านได้อีกด้วย” กานต์ตอบ

“แล้วผักสวนครัวที่จะปลูกแบบลอยฟ้านี้ ก็ต้องเป็นผักที่มี

ขนาดเล็กนะค่ะ” แก้วตาแสดงความสงสัย

“ใช่ะ ยักสาวนครีที่จะปลูกเป็นไม้แขวนควรมีขนาดเล็ก มีรากตื้น ปลูกง่าย โตเร็วและดูแลรักษาง่าย” กานต์ตอบ

“กานต์จะปลูกอะไรบ้างล่ะลูก” แม่ถามบ้าง

“ผมคิดว่าจะปลูกสระแหน่ กระเพรา ขึ้นฉ่าย ผักชีฝรั่ง แล้วก็หอมแบ่งครับ แก้วล่ะอยากจะปลูกอะไรบ้างไหมจ๊ะ” กานต์หันไปถามน้องสาว

“แก้วว่าพอแล้วค่ะ พี่กานต์จะแขวนไว้ที่ระเบียงหน้าบ้าน ไข่ไหมคะ ถ้าหลายอย่างนักเดี่ยวจะแขวนไม่พอ” แก้วตาพูดพลางเงยหน้ามองราวที่จะไขแขวน คล้ายกับจะกระะระด้วยสายตา

“แล้วภาชนะที่จะใช้ปลูกล่ะจ๊ะ กานต์เตรียมไว้หรือยัง ว่าจะต้องใช้อะไรบ้าง” แม่ถาม

“ผมเตรียมลูกมะพร้าวที่เอวกระลาออกแล้วไว้ครับ เพราะเป็นของที่หาได้ง่าย และมีความทนทานด้วย” กานต์บอกแม่ถึงวัสดุที่เตรียมไว้เพื่อที่จะทำสวนครัวลอยฟ้า “สวนครัวลอยฟ้านี้จะปลูกในลูกมะพร้าวได้อย่างเดียวหรือคะ” แก้วตาอยากรับ

“ไม่หรอกแก้ว เขาสามารถทำสวนครัวลอยฟ้าได้ในภาชนะอื่นๆ อีก เช่น กระละมั่งเล็กๆ ยางรถยนต์ กระบอกไม้ไผ่แล้วก็ขวดพลาสติก แต่ที่พี่ใช้ลูกมะพร้าวก็เพราะมีอยู่แล้ว จึงยังไม่ได้เตรียมภาชนะอย่างอื่น” กานต์บอกเหตุผลในการเลือกใช้ลูกมะพร้าวมาทำเป็นภาชนะ และหันไปพูดกับแม่ว่า

“นอกจากเตรียม ลูกมะพร้าว ผมยังเตรียมดินบสมไว้ด้วยนะครับ”

“ดินบสมหรือจ๊ะ กานต์ทำอย่างไรบ้างล่ะลูก” แม่ถามถึงวิธีบสมดิน แก้วตานั่งฟังอย่างสนใจบ้าง ๆ

“ผมก็ใช้ดินร่วน ปุ๋ยคอก ทราย และใบไม้ผุ อย่างละ ๑ ส่วน มาบสมให้เข้ากันครับ”

“ทำไมต้องใช้ดินบสมล่ะคะ ใช้ดินธรรมดาไม่ได้หรือคะ” แก้วตาถามขึ้นบ้าง

“ก็เขาปลูกผักในภาชนะแบบนี้จ๊ะ เนื่องจากภาชนะแบบนี้มีเนื้อที่จำกัด รากของผักไม่สามารถชอนไชไปหาอาหารที่อื่นได้ จึงจำเป็นต้องใช้ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์มาก ๆ แทน ผักจะได้โตเร็ว ๆ ไงล่ะจ๊ะ” กานต์ตอบตามที่ได้เรียนมา

ในตอนบ่ายอากาศไม่ร้อนนัก กานต์และแก้วตาช่วยกันขนอุปกรณ์ที่เตรียมไว้สำหรับทำสวนครัวลอยฟ้าออกไปวางบนหนังสือพิมพ์เก่า ๆ ที่กานต์ปูเตรียมไว้ที่ระเบียงหน้าบ้าน เพื่อมิให้สกปรกเลอะเทอะเวลาบสมดิน ปุ๋ยและฟ่อนที่นึ่งอ่านหนังสืออยู่ จึงเบยหน้าขึ้นมองอย่างสนใจ

“พี่กานต์คะ ลวดนี้เอาไว้ทำอะไรคะ” แก้วตาเห็นลวดวางรวมอยู่กับอุปกรณ์อื่น ๆ ด้วย จึงเกิดความสงสัย

“เอาไว้สำหรับทำที่แขวนสวนครัวลอยฟ้าของเราล่ะจ๊ะ” กานต์ตอบน้องสาว พลางหยิบลูกมะพร้าวขึ้นมาลูกหนึ่ง ลูกมะพร้าว



เหล่านี้ได้จากมะพร้าวที่เอากะลาออกแล้ว กานต์นำดินผสมแล้ว
ใส่ลงไปในเปลือกมะพร้าวนั้น แก้วตานั่งมองอย่างสนใจ

เมื่อเห็นกานต์ใส่ดินผสมเกือบจะเต็มลูกมะพร้าวแล้วแก้วตา
ก็ถามขึ้นว่า

“พี่กานต์จะปลูกอะไรก่อนคะ แก้วจะได้หยิบเตรียมไว้ให้”



กานต์เงยหน้าขึ้นมองคู่มือผักสวนครัวที่เตรียมไว้ มีสระแทนผักชีฝรั่ง หอมแบ่ง กระเพรา และขึ้นฉ่าย ผักสวนครัวเหล่านี้กานต์ขอแบ่งจากแม่ที่เตรียมไว้สำหรับทำอาหาร

“พี่ว่าเอาสระแทนก่อนก็แล้วกันนะจ๊ะ” กานต์บอกกับแก้วตา
แก้วตาจึงหยิบต้นสระแทนเตรียมไว้ให้พี่ชาย

ปู้และพ่อเห็นเด็ก ๆ ช่วยกันทำงานรู้สึกพอใจมาก ที่กานต์และแก้วตามีความรักใคร่สามัคคีกันดี เมื่อเห็นกานต์ปลูผักสวนครัวเสร็จไปหลายลูกแล้ว พ่อกับปู้จึงลุกขึ้นไปร่วมวงด้วยโดยช่วยกันใช้ลวด ๓ เส้นเกี่ยวกับเปลือกมะพร้าวแต่ละลูก สำหรับเป็นที่แขวนแล้ว พ่อก็นำไปแขวนไว้ที่ระเบียงบ้าน ซึ่งมีตะปูดอกอยู่ห่าง ๆ ระเบียงนี้เป็นที่ที่เหมาะสมมากเพราะ ไม่สูงเกินไปและน้ำที่หยดบนซีเมนต์ก็จะไม่ทำให้พื้นบ้านเลอะเทอะ และผักจะได้รับแสงแดดอย่างเพียงพอเสร็จแล้วทุกคนต่างก็ชื่นชมกับผลงานของตนด้วยความภาคภูมิใจ

ปลูกผักสวนครัวหัวใจอินบ้าน

“ย่าคะ ใครเอากิ่งไม้มาปักไว้ริมรั้วเป็นแถวเลยคะ” แก้วตาลามย่าพร้อมกับชี้มือไปที่รั้วหน้าบ้าน

“อ้อ! ต้นชะอมนะแก้ว วันนี้บ้านเราทำชะอมชุบไข่ ปู๊ก็เลยเอากิ่งชะอมที่เด็ดใบแล้วไปปลูก คราวหน้าเราจะได้มีชะอมกินเอง ไม่ต้องไปซื้อเขา” ย่าตอบ

“ดีจังคะ แล้วแก้วจะช่วยรดน้ำด้วย ตอนนี้บ้านเราก็มียักสวนครัวตั้งหลายชนิดแล้วนะคะ”

“จ๊ะ แต่แก้วอย่าลืมถอนหญ้าที่ขึ้นอยู่ตามแปลงผักและในกระถางด้วยนะจ๊ะ เดี๋ยวมันจะขึ้นมาแย่งอาหารผักที่เราปลูก” ย่าเตือนแก้วตา

“ค่ะ คุณย่า” แก้วตารับคำพลางหันซ้ายขวาคล้ายกับจะมองหาอะไรบางอย่าง

“คุณย่าคะ เห็นเมื่อวานพี่กานต์บอกว่าจะเชิญคุณครูศักดิ์มาเที่ยวบ้าน เพื่อดูผักสวนครัวของเรา คุณครูมาหรือยังคะ”

“ยังจ๊ะ อ้อ! มาพอดีเลย” ย่าเห็นกานต์เข้าประตูมาพร้อมกับผู้ชายคนหนึ่ง “แก้วเข้าไปเอาน้ำมาให้คุณครูชิลาน” ย่าหันมาบอกแก้ว

หลังจากที่กานต์พาครูศักดิ์ตามมารู้จักกับย่าและปู่แล้วก็พาครูไปชมผักสวนครัวที่ปลูกไว้

“ไอ้โง่บ้านนี้ปลูกผักสวนครัวผิดชนิด น่าสงสาร”
ครูศักดิ์ดาอุทาน เมื่อได้เห็นผักสวนครัวที่ปลูกอยู่รอบๆ บ้าน
กานต์ยิ้มด้วยความภาคภูมิใจ และพูดกับครูศักดิ์ดาว่า
“ผมก็ทำตามที่คุณครูสอนนั่นแหละครับ โชคดีที่ทุกคนในบ้าน
สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือและแนะนำผมด้วย”
ครูศักดิ์ดารู้สึกปลื้มใจมากที่กานต์ให้ความสนใจและเห็นคุณค่า
ของการปลูกผักสวนครัว กานต์พาครูศักดิ์ดา
เดินดูทั่วบริเวณบ้าน



มักสวนครัวที่กานต์ และแก้วตาช่วยกันปลูกกำลังเจริญงอกงาม
 น่าดูมาก ทั้งมักที่อยู่ในแปลง ในกระถางและในลูกมะพร้าวที่แขวน
 อยู่ที่ระเบียงบ้าน

-ไหนกานต์ลองบอกครูซิว่าเธอได้ประโยชน์อะไรบ้างใน
 การปลูกผักสวนครัวนี้" ครูหักดาถามกานต์ขณะที่เดินมาถึงระเบียง
 หน้าบ้าน

กานต์นั่งคิดอยู่สักครู่ แล้วตอบว่า

"ผมได้ประโยชน์มากมาย จะลองเรียงเป็นข้อ ๆ คุณะครับ"

เมื่อกานต์เห็นครูหักดาพยักหน้า จึงพูดว่า

"ข้อแรก คือ ได้ผักสดที่ปลอดภัยจากสารเคมีฆ่าแมลง ไว้ทำ
 อาหาร

ข้อสอง เป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในเรื่องค่าอาหาร

ข้อสาม ช่วยสร้างความสดชื่นให้กับบ้านและใช้เป็น
 ไม้ประดับ

ข้อสี่ ได้ออกกำลังกาย เพื่อให้สุขภาพแข็งแรงมีจิตใจ
 แจ่มใส

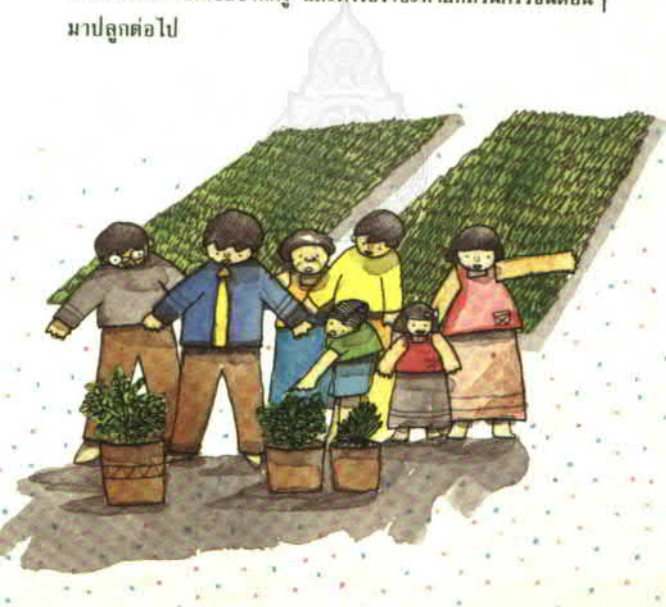
ข้อห้า เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

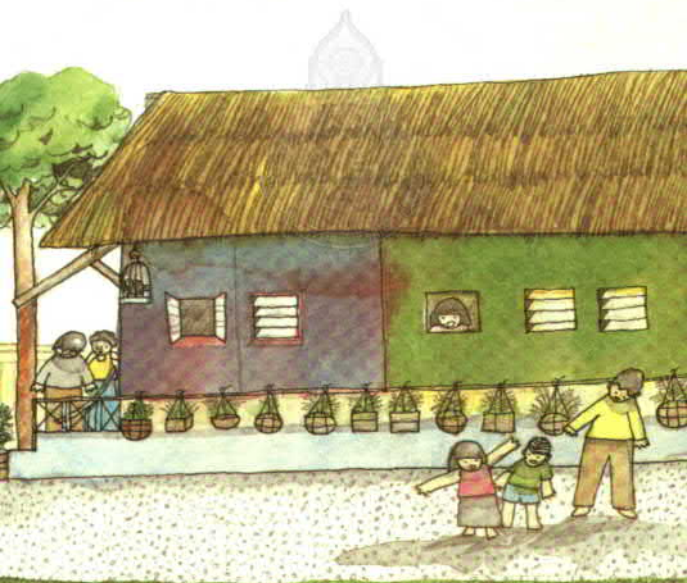
ข้อหก ช่วยให้สมาชิกในบ้านมีความรักใคร่และร่วมมือกัน
 เอ็นเอื้ออะไรอีกไหมครับ ผมคิดได้ ๖ ข้อเท่านั้น"

กานต์ถามครูหักดาถึงประโยชน์ของการปลูกผักสวนครัว
 ที่อาจจะมียีกนอกเหนือจากที่กานต์ตอบไปแล้ว

“แค่ ๖ ข้อนี้อีกก็คิดว่าเพียงพอแล้วละ” ครูศักดิ์ดาตอบและ
พูดเสริมว่า “ครูดีใจที่ได้เห็นผลงานของเธอและครอบครัว เอาละ
...วันนี้เย็นมากแล้ว ครูขอตัวกลับบ้านก่อนนะ ไว้วันหลังจะมาชมใหม่”
ครูศักดิ์ดาล่าลา

กานต์พาครูศักดิ์ดาไปลาปู่ ย่า และแม่ที่บนบ้าน แล้วเดิน
ไปส่งครูที่หน้าบ้านพร้อมกับแก้วตา กานต์และแก้วตารู้สึกภาคภูมิใจ
มากที่ได้รับคำชมเชยจากครู และตั้งใจว่าจะหาอีกสวนครัวชนิดอื่นๆ
มาปลูกต่อไป





ผู้เรียบเรียง

ผู้ออกแบบรูปเล่มและภาพประกอบ

นายตีฟพร้อม ไชยวงศ์เกียรติ

นายเกริก ชื่นพันธุ์

นายชนะ วันหนูน

นางสาวประพิริ์ เทพธรรณนัท

คณะบรรณาธิการ

นางสุภรณ์ สภาพงศ์

หัวหน้าคณะบรรณาธิการ

นายปณิชา ไชยะคำ

บรรณาธิการ

นายวิริยะ สิริสิงห

"

นายสมเจตน์ กาฬดิษฐ์

"

นายประเทศ สุขสถิตย์

"

นางสาวยุพิน ธาตรี

"

นางสาวพรเพ็ญ ปทุมศิริ

"

นางสุชาดา วิทยุณี

"

นางสาวจำเริญ ให้ไทย

"

นางสาวเพราพรรณ โกมลภักย์

"

นางสาวนิตยา สุธีรวิมล

"

นางสาววิณา อัครธรรม

"

นางรัตนา ภาณุฤทธิ์

"

นายสุระ ตามาพงษ์

"

นางสาวกฤษณา รัตนวงศ์

"

นางวิมลนา บุญเสนอ

"

นางสาวพริ้มเพรา คงธนะ

"

นางสาวปราณี สีนุสอาด

"

นางสาววรัญญา สวัสดิ์บุตร

"

นางสุกัญญา งามบรรจง

บรรณาธิการและเลขานุการ



ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน

ด้วยกรมวิชาการได้จัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มการงาน และพื้นฐานอาชีพ ชุดงานเกษตร เรื่อง ปลุกผักสวนครัวหัวใจ- ชื่นบาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓-๔ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ ขึ้น กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณา แล้ว อนุญาตให้ใช้หนังสือนี้ในโรงเรียนได้

ประกาศ ณ วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๗

พ.ศ. ๒๕๒๗

(นายพะยอม แก้วกำเนิด)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ



